

ת"פ 9851/11/21 - מדינת ישראל פרקליטות מחוז מרכז נגד ירדן ממן, דן ממן

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 9851-11-21 מדינת ישראל נ' ממן(עצור/אסיר בפיקוח) ואח'

בפני כבוד השופט, סגן הנשיאה מנחם מזרחי
מאשימה: מדינת ישראל פרקליטות מחוז מרכז באמצעות ב"כ עוה"ד
שחר לדובסקי
נגד
נאשמים: 1. ירדן ממן
2. דן ממן באמצעות ב"כ עוה"ד ירון גיגי

החלטה בעניינו של נאשם 2

בקשה להורות על העברתו של נאשם 2 לבית-המשפט הקהילתי נוכח התנגדות המאשימה.

כתב-האישום מייחס לנאשם 2 שלושה אישומים ובכל אחד מהם עבירה של סחר בסם מסוכן, לפי סעיפים 13 + 19א לפקודת הסמים המסוכנים (נוסח חדש) התשל"ג - 1973.

באישום השני נטען, כי בחודש ינואר 2020, נוהל בין נאשם 1 לסוכן המשטרתי שיח, שבמסגרתו הציע נאשם 1 לסוכן המשטרתי למכור לו סם מסוכן מסוג קוקאין, ובסופו של יום, יחד עם נאשם 2, אשר פעל כמתואר בעובדות, מכרו לו הנאשמים 24.96 גרם נטו קוקאין תמורת 9,750 ₪.

באישום השלישי נטען, כי בחודש מרץ 2021 נוהל בין נאשם 2 לסוכן המשטרתי משא ומתן, שבמסגרתו הציע נאשם 2 לסוכן המשטרתי למכור לו סם מסוכן מסוג קוקאין, ובסופו של יום, הוא מכר לו 24.68 גרם קוקאין נטו תמורת 8,000 ₪.

באישום הרביעי נטען, כי בין נאשם 2 לסוכן המשטרתי נערכה שיחה שבמסגרתה הציע נאשם 2 לסוכן המשטרתי לקנות אקדח, וכן הציע למכור לו 35 גרם קוקאין ובסופו של דבר מכר לו 34.76 גרם נטו קוקאין תמורת 10,000 ₪.

נאשם 2 נשלח לקבלת חוות דעת מאת שירות המבחן-קהילתי כדי לבחון את שאלת התאמתו לשילוב בבית-המשפט הקהילתי ובאותה עת נרשמה התנגדות המאשימה לשילובו, כדלקמן:

לאחר מכן, התקבלה חוות דעת מאת שירות המבחן-קהילתי ממנה עולה כי הנאשם נמצא מתאים לשילוב בבית-המשפט הקהילתי ולפיכך נמסרה המלצת שירות המבחן-קהילתי לשלבו בבית-המשפט הקהילתי.

הנאשם מבקש שבית-המשפט יורה על שילובו בבית-המשפט הקהילתי, נוכח התאמתו ואילו המאשימה מתנגדת, כאשר עיקר התנגדותה טבוע בחומרת העבירות ובעמדתה העונשית, כפי שהצהיר נציגה, כדלקמן:

הנה כי כן, התנגדות המאשימה נעוצה אך ורק בעמדתה, כי מדובר בכתב-אישום הנושא חומרה רבה, נוכח עמדתה העונשית ביחס לכתב-האישום והיא אינה נעוצה בטעמים אחרים הנוגעים לשאלת התאמתו של הנאשם לבית-המשפט הקהילתי.

בשנים האחרונות פועל במדינת ישראל, במחוזות שונים, בית-משפט קהילתי שעיקר תכליתו המטרה לשקם נאשמים במסגרת הקהילה, כדי למנוע פשיעה עתידית ולהפחית את הסיכון מפני הישנותה. בית-המשפט הקהילתי הניח בפניו מטרה מרכזית והיא להשיב נאשמים אל דרך הישר, לשקמם בדרכים שונות, לשלבם כאנשים יצרניים, נורמטיביים וזאת תוך העדפת האינטרס השיקומי על פני המטרה המסורתית של דיני העונשין שהיא היא ענישתם (החזרתית) שאינה מובילה להפחתת הסיכון להישנות עבריינות מצדם. בית-המשפט הקהילתי שם את הדגש על הרקע והמניע לביצוע העבריינות בבקשו להעניק לאלו פתרון, ובדרך זו להפחית את הסיכון העתידי מפני עבריינות נוספת באופן שבו יוצאת החברה נשכרת (ראו: "בתי-משפט קהילתיים בישראל" מאת ד"ר דניאלה ביניש ועדי בלוטנר "משפט מפתח" כתב העת של פרקליטות המדינה אוגוסט 2019).

זהו הליך מיוחד במינו, שבמסגרתו מחבקת הקהילה את הנאשם (אשר פשע נגדה) במעטפת שיקומית כוללת המתאימה לצרכיו והמובילה אותו שלב אחר שלב, במסגרת תכנית סדורה ומבוססת במעלה סולם השיקום.

אין להקל ראש בהליך הממושך שאותו אמור הנאשם לעבור ומדובר בהליך מפוקח, תדיר, הסורק את עניינו במסרקות של ברזל, שמחייב אותו להתמסרות מוחלטת והכל בפיקוחו הצמוד של בית-המשפט הקהילתי.

בכל שלב של ההליך נערכת בעניינו של הנאשם הערכת מצב ואם הנאשם כושל, או שהוא חוזר לסורו, או שנמצא כי אינו מתאים להמשך ההליך מכל סיבה שהיא, הוא מוחזר לגזירת העונש בבית-משפט זה, אשר מביא בחשבון במסגרת שיקוליו הן את הדרך שאותה עשה הנאשם והן את כשלונו.

בשלב מסוים, חייב הנאשם לקחת אחריות על מעשיו ולהודות בכתב-האישום או בחלקו, בין במסגרת של הסדר טיעון ובין שהוא מודה ומורשע בלא כל הסכמה עונשית, שכן ההליך בבית-המשפט הקהילתי אינו מיועד לשמיעת ראיות ומנגד כחלק מהליך השיקום הוא מחייב נטילת אחריות אישית.

אף אם הנאשם סיים בהצלחה את ההליך השיקומי הארוך, הוא אינו יוצא פטור בלא כלום, הן מבחינה עונשית והן מבחינה החובה המוטלת עליו להשיב לקהילה את חובו, כפי שפגע בה, ובכך מעביר בית-המשפט הקהילתי לו ולשכמותו מסר חינוכי חשוב ביותר, תוך שהאינטרס הציבורי בכללותו יוצא נשכר.

במקרה העומד לפניי, לאחר שבחנתי את טיעוני הצדדים באתי אל המסקנה, כי יש לקבל את הבקשה ולהורות על העברתו של הנאשם אל בית-המשפט הקהילתי, ואלו נימוקיי:

ראשית, עיון בתסקיר מאת שירות המבחן-קהילתי מלמד, כי הנאשם בהחלט מתאים להליך המבוקש:

שירות המבחן הקהילתי, שהוא הגוף המנוסה, המקצועי, האמון על בחינת התאמתו של נאשם לשילוב בבית-המשפט הקהילתי, פירט בצורה עניינית מדוע הגיע למסקנה זו:

אמנם צוין, כי מדובר בנאשם שממילא מתמיד לשמר תעסוקה יציבה, שאינו מאופיין בדפוסי חשיבה והתנהגות שוליים מופנמים, אך בתקופה שקדמה למעצרו הוא היה מצוי בהליך של הדרדרות נוכח צרכיו הכלכליים וחובותיו, אשר הובילו אותו ללקיחת סיכונים פליליים לשם יצירת רווח כספי, וזאת ללא הצבת גבולות וללא חשיבה מעמיקה על ההשלכות של בחירותיו. נתונים אלו בהחלט מובילים למסקנה, כי נאשם זה מצוי בסיכון להישנות עבריינות פלילית ולפיכך, בית-המשפט הקהילתי בהחלט מתאים לו וביכולתו להעניק לו כלים שימנעו ממנו התדרדרות שכזו.

עוד נמסר, כי הוא שיתף פעולה במסגרת קבוצה בה שולב לעצורי בית, הגיע לבדיקות שתן בשירות המבחן. כלומר, זהו נאשם שהוכיח שיתוף פעולה וקשר טוב עם שירות המבחן.

עוד נמסר כי הוא בעל דפוסי התמכרות לאלכוהול, וכי עד למעצרו ניהל אורח חיים עברייני בתחום הסמים. בנוסף, קיימים קשיים אישיים ותפקודיים. כלומר, לפנינו ריבוי בעיות המתאימות למומחיות של בית-המשפט הקהילתי.

כמו כן, צוין שהוא בעל יכולות לשיקום לצד מוטיבציה גבוהה לשינוי אורחות חייו שהם תנאי חשוב להצלחה.

על כן, הנאשם עומד בתנאי הסף לשילובו בבית-המשפט הקהילתי ויש אף לומר כי מבחינת נתוני הפתיחה הוא המועמד ה"קלאסי".

שנית, החומרה הלכאורית של כתב-האישום, כשלעצמה, אינה יכולה להקים חסם מפני שילובו של נאשם בבית-המשפט הקהילתי - דווקא להיפך.

מתוקף הניסיון הישיר שלי בבית-המשפט הקהילתי אני יכול להעיד, כי בית-המשפט הקהילתי בהחלט מתאים לנאשמים,

שביחס אליהם הוגש כתב-אישום המציג חומרה לכאורית ושעל פני הדברים, אלמלא ההליך השיקומי, היו צפויים לענישה מחמירה. דווקא ביחס לאלו, אשר חרב המאסר בפועל מתנוססת מעל ראשם ניתן לרשום את סיפורי ההצלחה הטובים ביותר. למרבה הצער, זוהי טעות רווחת שבית-המשפט הקהילתי נועד דווקא לטפל בעבריינות קלה - להיפך - ביחס לעבריינות זו קיימים מגננונים אחרים, כגון הסדר מותנה ועוד.

לא זו אף זו: הן בנוהל ההפעלה הראשוני במסגרת התוכנית הניסיונית של בית-המשפט הקהילתי (סעיף 4), הן נוהל העבודה הקיים והן בתזכיר החוק לא הוצב מחסום קבלה המותנה בחומרת העבירה, להבדיל מסוגה ואופייה, שהם רלוונטיים לשאלות של שיקום.

בנוהל ההפעלה הראשוני שעל-פיו פעל בית-המשפט הקהילתי הלכה למעשה, ואשר נוסח בהסכמת כלל הגורמים, כולל המאשימה, ניתן למצוא בסעיף 2:

"אוכלוסיית היעד: ככלל, ההליך הקהילתי נועד לנאשמים אשר בהעדר קיומו, צפויים לעונשי מאסר בפועל של מספר חודשים ומעלה ואשר ברקע לביצוע העבירה על-ידם קיימות בעיות אישיות, חברתיות, וכלכליות, לא מטופלות. נבחר כי ככלל ככל שעמדת התביעה הנה להסתפק לכל היותר בעונש שירוצה על דרך של עבודות שירות וניתן להניח כי אכן הנאשם יוכל לרצות עונש כזה אם יוטל עליו, הרי שיש להעדיף הליך שאינו קהילתי".

אכן, גם בתזכיר חוק סדר הדין הפלילי, אשר גובש להסדרת פעילות בתי-המשפט הקהילתיים בחוק, לא נקבעה הוראה המונעת את שילובו של נאשם בבית-המשפט הקהילתי אך משום חומרת העבירה אלא נקבעה הגבלה בודדת המנויה בתוספת: "196: בית-משפט קהילתי ידון בעבירות לפי סעיף 51 (א) (1) לחוק בתי-המשפט...בית-המשפט הקהילתי לא ידון בעבירות המנויות בתוספת, אלא אם מצא כי מתקיימים טעמים מיוחדים שיירשמו...". בתוספת צוינו עבירות שונות, שמטבע ברייתן אינן מתאימות להליך המדובר (שהייה בלתי חוקית, שחיתות שלטונית, צווארון לבן, פשיעה מאורגנת, עבירות מין, אמל"ח ועוד), אך אין בתוספת החרגה של עבירות של סחר בסמים, כפי המיוחס לנאשם. ואכן, עבירות מתחום הסמים, בדרך כלל, מצויות בלב ליבו של מחולל העבריינות החזרתי המתאים לשילוב בבית-המשפט הקהילתי.

הלכה למעשה, נאשמים רבים אשר שולבו בבית-המשפט הקהילתי עברו עבירות רכוש, סמים, אלימות ופגיעה בסדר שלטון ומשטר (ראו: הטיפול בעבירות סמים בבית-המשפט הקהילתיים, מאת מרכז המחקר והמידע של הכנסת סעיפים 2.2, 3.4). לאמור, תחום עבירות הסמים הינו אחד התחומים המובהקים ביותר לשילוב נאשמים בבית-המשפט הקהילתי.

כאמור, גם מבחינה עניינית, אלו אשר ביצעו עבירות חמורות, ואשר העמדה העונשית הראשונית היא לענישה בדרך של מאסר בפועל - דווקא אלו הם המתאימים ביותר לשילוב בבית-המשפט הקהילתי, הם אלו שסיכויי ההצלחה שלהם גבוהים והניסיון המעשי ביחס לכך מוכיח.

על כן, אין לקבל את עמדתה של המאשימה, הסומכת את התנגדותה לשילובו של הנאשם בבית-המשפט הקהילתי, רק

משום חומרת כתב-האישום, שכן כאמור מעולם לא נקבע "כרטיס כניסה" שכזה העומד בפני עצמו.

שלישית, אין חולק, כי אין למאשימה "זכות וטו" ביחס למקרים שיועברו אל בית-המשפט הקהילתי (וראו גם עפ"ג 13435-09-20 **אלחג' נגד מדינת ישראל** - 10.12.20 פסקות 28, 29).

אכן, אני סבור שיש להעניק לעמדת המאשימה משקל מיוחד מטעמים מעשיים, במיוחד נוכח טיבו ואופיו של ההליך, אך אין מדובר במשקל מכריע.

במה דברים אמורים: הלכה למעשה, בנוי ההליך הפלילי בבית-המשפט הקהילתי על הסכמות בין הצדדים. הסכמת הצדדים היא תנאי הכרחי להצלחת הנאשם, שאותו אווזים הצדדים יד ביד ומובילים אותו במעלה סולם השיקום. אכן, באופן עקרוני, אין כל טעם מעשי, לשלב נאשם בהליך שיקומי ארוך ומפרך, העולה למשלם המסים כסף רב, אשר בו מושקעים עבודה ותשומות, אם בסופו של יום תעמוד המאשימה על עמדתה העונשית, שלפיה יש להטיל עליו מאסר בפועל מאחורי סורג ובריא לתקופה ארוכה. עמדה עונשית שכזו אינה מתיישבת עם הליך שיקומי ארוך ומוצלח, שאותו עובר נאשם בבית-המשפט הקהילתי המשיבה אותו לאחור ואת כל ההשקעה הציבורית לטמיון.

ועדיין, כמאמרו של החכם מכל אדם, משלי כ"ז א' "אל תתהלל ביום מחר כי לא תדע מה ילד יום". אכן, ימים יגידו, יתכן והנאשם לא יעבור את שלביו הראשונים של בית-המשפט הקהילתי והוא יושב לגזירת עונשו, ויתכן שהוא יעבור את כל התהליך בהצלחה יתירה עד אשר עמדתה של המאשימה תשתנה, ויתכן שיעבור הליך שיקום מוצלח ועדיין יגזר עונשו למאסר בפועל - גם במקרה אחרון שכזה עצם ההליך עצמו כולל רווח עצום לו ולחברה. אין לדעת - יש להחזיק את המאשימה כמי שלא תיוותר "נעולה" בעמדתה העונשית עד קץ כל הדורות.

מעבר לכך, דווקא העדר ההסכמה הראשונית יכולה להקים ערובה מיוחדת, נוספת, להצלחת ההליך, משום שהמאשימה תקפיד בעניינו של נאשם זה הקפדה יתרה, לגדור את הפרצות, להלך עמו עקב בצד אגודל ולבחון את התקדמותו קלה כחמורה בזכויות מגדלת.

רביעית, קיימים מקרים מוכחים, שבמסגרתם הועברו נאשמים אל בית-המשפט הקהילתי, שביחס אליהם הוגש כתב-אישום בעל חומרה, דוגמת התיק העומד לדיון בפניי, והדבר נעשה בהסכמת המאשימה.

אפנה בעניין זה לת"פ 57625-10-19 - תפ"ק 57625-10-19 (רמלה) בעניינו של נאשם אשר כתב-האישום ייחס לו גידול 252 שתילי קנביס במשקל 28.2 ק"ג, וגניבת חשמל בשווי של כ - 31 אלף ₪ כל זאת במסגרת מעבדה לגידול קנביס, אשר שולב בהסכמה בבית-המשפט הקהילתי תוך איחולי הצלחה מצד המאשימה ואשר סיים את ההליך בהצלחה.

אפנה בעניין זה לת"פ 10071-12-18 - תפ"ק 5002-03-20 (רמלה) בעניינו של נאשם אשר כתב-האישום ייחס לו

בתחילה שני אישומים של סחר בסמים מסוכנים לסוכן משטרתי, בין השאר 300 כדורי אקסטזי תמורת 10,500 ₪ ו - כ - 950 גרם חשיש תמורת כ - 23,000 ₪, אשר שולב בהליך בהסכמה ואשר סיים את ההליך בהצלחה.

אכן, "והתקווה אתך נשארתי, אל תאבד אותה" (שיר התקווה).

חמישית, התרשמתי ברמה הלכאורית מרצונו של הנאשם לעלות על דרך השיקום. אכן, זהו רושם ראשוני בלבד, אך די בכך לשלב זה של ההליך.

מעבר לכך, כאשר הסברתי לנאשם מהו בית-המשפט הקהילתי, מה מצופה ממנו והוספתי כי בשלב מסוים הוא יהא חייב לקחת אחריות על מעשיו - כבר במעמד הדיון - למרות שהנאשם לא היה מחויב לכך, הוא מסר את הודאתו החלקית, כדלקמן:

כלומר, לכאורה, אין בפניי אדם המבקש לעשות מהלכים טקטיים, כדי למשוך את הזמן מפני אימת גזר-הדין, אלא דווקא שבהודאתו קיצר במובן מסוים את ההליך הפלילי תוך שהוא נוטל אחריות על מעשיו.

שישית, לא הוצגו בפניי נתונים נוספים, שיכולים להצביע על קיומה של מסוכנות יתירה אצל נאשם זה, באופן המקים חשש להימשכות עבריינות, שעלולים ללמד כי הנאשם עתיד לנצל את היד השיקומית שהושטה לו להמשך ביצוע עבריינות, אלא שבמעמד הדיון הובהר לו כי אם חלילה יעשה כן, תושט לו יד עונשית, אשר תביא התנהגות שכזו בחשבון, ועוד חזון למועד.

שביעית, טעמים מעשיים פשוטים, אף הם מובילים למסקנה כי יש לקבל את הבקשה: הבה נניח לצורך הדיון, כי הנאשם לא היה משולב בבית-המשפט הקהילתי. במקרה כזה, יש להניח, כי הוא היה מודה בכתב-האישום, מורשע ונוכח גילו הצעיר נשלח אל שירות המבחן לקבלת תסקיר בעניינו (כפי שהיה ביחס לנאשם מספר 1). תהליך זה, נוכח העומס המוטל על שירות המבחן בימים אלו היה אורך פרק זמן ניכר של חודשים ארוכים. פרק זמן ארוך זה, ממילא, יוכל לעבור במסגרת בית-המשפט הקהילתי ומהמאשימה לא ייגרע דבר.

לאור כל האמור לעיל, החלטתי לקבל את הבקשה.

ובשולי הדברים אך לא בשולי חשיבותם: אין לפרש את החלטתי זו כהחלטה שבשגרה, משום שבעניינים אלו בהחלט יש לשקול שיקולי מדיניות מערכתית הנוגעת להתנהלותם של בתי-המשפט הקהילתיים. הסכמת כלל הצדדים המחויבים והמסורים לתהליך - וניתן לומר שכך הם פני הדברים לאורך שנים של פעילות - ויש לברך על כך את המאשימה - היא תנאי הכרחי להצלחת המיזם. על כן, בהחלט שקלתי האם במקרה זה אין "הצר שווה בנזק המלך" (אסתר ז', ד'), כלומר שהרשת ההסכמית, העדינה והמיוחדת אשר מסדירה את פעילות בית-המשפט הקהילתי תוך שיתוף והסכמה לא תפגע חלילה, אך אני סבור, כי המאשימה אשר פועלת במסירות יום-יומית ושהחלט מחויבת להליך, תמשיך בדרך זו

בכלל התיקים וגם ביחס לנאשם זה.

לאור כל האמור לעיל, אני מקבל את הבקשה ומורה כי נאשם 2 יועבר לבית-המשפט הקהילתי.

המזכירות תפעל בהתאם לנוהל העבודה הקיים.

עותק לכב' השופטת נירה דסקין, המתבקשת לקבוע לנאשם 2 מועד דיון (מועד הדיון בפניי בעניינו של נאשם זה - בטל).

נא להודיע לצדדים.

ניתנה היום, י' אייר תשפ"ב, 11 מאי 2022, בהעדר הצדדים.